Lietas Nr. C40161815

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2016. gada 6.decembrī

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja: Z.Zaiceva
tiesneši L.Vēbere un J.Mauliņa
ar sekretāri E.Mazo

izskatīja atklātā tiesas sēdē apelācijas kārtībā civillietu Biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" prasībā pret /pers. F/ par zaudējumu piedziņu, sakarā ar atbildētājas apelācijas sūdzību par Ventspils tiesas 2016. gada 25.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

2015.gada 19.novembrī Biedrība "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs", kuru uz pilnvaras pamata pārstāv SIA "Julianus Inkasso Latvija", cēlusi tiesā prasību pret /pers. F/.

Pieteikumā norādīts, ka 2008.gada 21.jūlijā noticis ceļu satiksmes negadījums, kurā iesaistīts transportlīdzeklis /transportlīdzekļa marka/ ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kuru vadīja atbildētāja. Ceļu satiksmes negadījuma (turpmāk CSN) rezultātā nodarīti zaudējumi /pers. H/ piederošam transportlīdzeklim/transportlīdzekļa marka A/ ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs A/. AAS "BTA" izmaksājusi apdrošināšanas atlīdzību 1437,75 LVL apmērā. Atbildētājas transportlīdzeklim nebija veikta civiltiesiskā apdrošināšana, pēc CSN uzrādītais apdrošināšanas līgums Nr./līguma numurs/ negadījuma brīdī nebija spēkā, sakarā ar īpašnieka maiņu 2008.gada 1.jūlijā. Saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 51.panta pirmās daļas 1.punktu prasītājs nodrošina apdrošināšanas atlīdzības izmaksu to zaudējumu segšanai, kurus nodarījis transportlīdzeklis, kura īpašnieks savu civiltiesisko atbildību nav apdrošinājis. Pamatojoties regresa pieteikumu, prasītājs 2008.gada 9.oktobrī pieņēma lēmumu atlīdzināt AAS "BTA" izmaksāto atlīdzības summu par transportlīdzekļa bojājumiem un administrēšanas izdevumus, kopā 2398,78 EUR. Tā kā atbildētāja nesedza zaudējumus labprātīgi, prasītājs ir pilnvarojis SIA "Julianus Inkasso Latvija" iekasēt no atbildētājas zaudējumus, līdz ar to prasītājam ir radušies papildus zaudējumi fiksētās maksas 86, 08 EUR apmērā. Bez tam prasītājs aprēķinājis likumiskos procentus 120,28 EUR apmērā. Līdz ar to prasītājs lūdzis piedzīt no atbildētājas kopā 2605,14 EUR. Prasība pamatota uz Civillikuma 3., 1759., 1765., 1775., 1779., 1784.pantu, Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (turpmāk - OCTA likums) 41.panta otrās daļas 1.punktu.

Ar Ventspils tiesas 2016. gada 25.maija spriedumu prasība apmierināta daļēji. No atbildētājas par labu prasītājam piedzīti zaudējumi 2398,78 EUR un tiesas izdevumi 316,81 EUR. Atzītas prasītāja tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no piedzītās un nesamaksātās summas. Noraidīta prasība daļā par likumisko procentu 120,28 EUR un zaudējumu 86,08 EUR piedziņu.

Tiesa nodibinājusi, ka 2008.gada 21.jūlijā plkst.18.10 atbildētāja ar transportlīdzekli /transportlīdzekļa marka/, reģistrācijas /reģistrācijas numurs/, izraisīja CSN.

Tiesa secinājusi, ka lietā pastāv strīds, vai ceļu satiksmes negadījuma brīdī automašīnai bija spēkā civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana, ko bija veicis mirušais /pers. J/ līdz 2008.gada 6.septembrim.

Ņemot vērā Civillikuma 382., 704., 705. pantu Tiesa atzinusi, ka OCTA likuma 3.panta pirmajā daļā paredzēto, tiesa norādījusi, ka mantojuma masā neietilpst tādas mantojuma atstājēja tiesības, kam ir tīri personisks raksturs un kuras izbeidzas ar viņa nāvi, par kādām, tiesas ieskatā, ir atzīstama īpašnieka civiltiesiskā atbildība.

Tiesa novērtējusi, ka no CSDD 2009.gada 18.marta izziņas redzams, ka uz /pers. J/ vārda ir reģistrēts /transportlīdzekļa marka/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, ka pēc īpašnieka nāves 2008.gada 1.jūlijā ir veikta minētā transportlīdzekļa pārreģistrācija uz atbildētājas vārda kā valdītājai līdz mantojuma tiesību apstiprināšanai. Līdz ar to tiesa atzinusi, ka atbildētāja CSN brīdī bija transportlīdzekļa valdītāja atbilstoši Ceļu satiksmes likuma 10.panta otrai daļai.

Tiesa atsaukusies uz OCTA likuma (redakcijā līdz 20.11.2008.) 10.panta sesto daļu, kā arī pievienojusies atbildētājas pārstāves uzskatam, ja mantinieks mantojumu pieņem, mantojums pāriet viņa īpašumā jau ar mantojuma atstājēja nāvi. Tiesa konstatējusi, ka tā kā mantojuma ieguvēja kā jaunā automašīnas īpašniece nebija noslēgusi jaunu polisi, tad atbilstoši OCTA likuma 3.panta otrajai daļai tas bija jāizdara tiesīgajam lietotājam, t.i. atbildētājai.

Līdz ar to, tiesa atzinusi, ka apdrošināšanas līgums (polise) uzskatāms par izbeigtu ar brīdi, kad transportlīdzeklim mainās īpašnieks, tā tiek pārreģistrēta neatkarīgi no tā vai iesniegts pieteikums par apdrošināšanas līguma izbeigšanu.

Tiesa norādījusi, ka atbildētājai nav pamata atsaukties uz likumu "Par apdrošināšanas līgumu", jo šis likums attiecas uz apdrošināšanas līgumiem. Civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas gadījumā trešai personai nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas kārtību regulē OCTA likums.

Tiesa pamatojusies uz Ceļu satiksmes likuma 9.panta pirmajā daļā un 20.panta ceturtajā daļā norādīto, kā arī ņēmusi vērā Civillikuma 1779. pantu un OCTA likuma 41.panta otrās daļas 1.punktu (redakcijā uz CSN brīdi) un atzinusi, ka lietā netiek apstrīdēts, ka atbildētāja transportlīdzekli lietojusi tiesiski un apstāklim, ka prasītājs prasības pieteikumā atbildētāju norādījis kā transportlīdzekļa īpašnieku nevis tiesisko lietotāju, tiesas ieskatā nenozīmē, ka prasība ir nepamatota pēc būtības.

Tiesa atzinusi, ka atbildētājai kā CSN izraisījušā transportlīdzekļa vadītājai, kura civiltiesiskā atbildība nebija apdrošināta, ir pienākums atlīdzināt prasītājai nodarītos zaudējumus. Tiesa ņēmusi vērā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 30.jūnija spriedumā Nr.SKC-0093/2015 izteiktās atziņas un secinājusi, ka izdevumi par transportlīdzekļa bojājumiem un administrēšanas izdevumi, kopā 2398,78 EUR apmērā, ir zaudējumi kas atbildētājai, pamatojoties uz Civillikuma 1775., 1779.pantu ir atlīdzināmi.

Noraidot, prasību daļā par likumisko procentu 120,28 EUR piedziņu, tiesa novērtējusi, ka prasītājs uzskata, ka tiesības prasīt likumiskos procentus

radušās jau no 2009.gada 27.marta, kad prasītājas pārstāvis atbildētājai nosūtījis pretenziju. Tiesa norādījusi, ka lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka kāda pretenzija tikusi nosūtīta atbildētājai. Tiesa novērtējusi arī, ka 2009.gada martā atbildētāja prasītājam norādījusi, ka pastāv strīds par polises spēkā esamību, uz ko prasītājs nav atsaucies. Līdz ar to, tiesa atzinusi, ka nav pamata uzskatīt, ka atbildētāja pieļāvusi samaksas nokavējumu, par kuru maksājami nokavējuma procenti.

Tiesa uzskatījusi, ka nav pamata prasības apmierināšanai daļā par zaudējumu 86,08 EUR piedziņu, kuri prasītājam radušies saistībā ar prasītājas pilnvarotā pārstāvja zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā.

Tiesa atzinusi, ka šie administrēšanas izdevumi, kurus prasītāja kvalificējusi kā zaudējumus, nav saistīti ar satiksmes negadījumu un norādījusi, ka trešajām personām nevar būt saistošas izmaksas par lietas administrēšanu, kas aprēķinātas saskaņā ar prasītājas un tās pilnvarotās pārstāves starpā noslēgto pakalpojumu līgumu. Izdevumi, kuri saistīti ar pierādījumu apkalpošanu un prasības pieteikuma sagatavošanu nav pielīdzināmi zaudējumiem.

Par šo tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi atbildētāja, norādot, ka spriedums tiek pārsūdzēts pilnā apmērā..

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka automašīnas /transportlīdzekļa marka/, reģistrācijas Nr.GS7603, īpašnieks /pers. J/ 2007.gada 6.septembrī bija noslēdzis līgumu par sauszemes civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu, līguma darbības laiks bija līdz 2008.gada 6.septembrim. /pers. J/ 2008.gada 4.jūnijā ir miris.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja par kļūdainu uzskata tiesas secinājumu, ka līdz ar īpašnieka nāvi tiek izbeigts arī apdrošināšanas līgums, kā arī veikta automašīnas pārreģistrācija, un līdz ar to CSN brīdī automašīna vadīta bez apdrošināšanas.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka tiesa nonākot pie secinājuma, ka saskaņā ar OCTA likuma 3.pantu atbildētājai kā automašīnas tiesiskais valdītājai bija pienākums apdrošināt civiltiesisko atbildību, ir iztulkojusi minēto normu pretēji tās jēgai. Uzskata, ka no normas izriet secinājums, ka tiesīgā lietotāja pienākums slēgt apdrošināšanas līgumu, ir tajos gadījumos, kad līgums nav noslēgts vai tā termiņš ir izbeidzies. Bez tam no minētās normas izriet, ka transportlīdzekļa turētājs apdrošināšanas līgumu slēdz īpašnieka vārdā. Līdz ar to, apelācijas sūdzības iesniedzēja secina, ka apdrošināšanas līgumu turētājs var noslēgt bez īpašnieka speciālā pilnvarojuma, tātad apdrošināšanas līguma noslēgšanai nav nepieciešams īpašnieka gribas izteikums. Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzēja nepiekrīt tiesas secinājumam, ka civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas līgums ir uzskatāms par personisku saistību, kas nepāriet mantiniekam.

Tiesa kļūdaini norādījusi, ka atbildētāja reģistrējusi transporta līdzekli kā valdītāja atbilstoši Ceļu satiksmes likuma 10.panta otrai daļai, jo faktiski reģistrācija notikusi uz Ceļu satiksmes likuma 10.panta ceturtās daļas pamata. Līdz ar to atbildētājas statuss neatbilda īpašnieka statusam, jo viņas rīcība bija aprobežota ar pārējo potenciālo mantinieku gribu. Ceļu satiksmes likumā transportlīdzekļa valdītāja statuss nekur netiek pielīdzināts īpašnieka statusam, bet gan turētāja statusam.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka nav tiesiskas nozīmes, kurā ailē (ar kādu nosaukumu) CSDD ierakstījusi atbildētājas valdījuma tiesības transporta līdzekļu reģistrā, svarīgi ir izvērtēt būtību, uz kāda pamata reģistrācija veikta.

Novērtējot OCTA likuma 10.pantā noteikto, apelācijas sūdzības iesniedzēja secina, ka minētā norma attiecas uz gadījumiem, kad transportlīdzekļa pārreģistrācijas mērķis ir nomainīt īpašnieku, taču konkrētajā gadījumā atbildētāja nebija īpašniece.

Tāpat apelācijas sūdzībā norādīts, ka izskatot lietu, piemērotās normas būtu jātulko arī pēc to mērķa. Piemērojot OCTA likumu ir jānoskaidro vai atbildētāja ir pārkāpusi kādu no likumā atrunātajām normām.

Atbildētāja atsaukusies uz judikatūru – Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 29.ferbuāra spriedumu lietā SKC-48/2016, un norāda, ka mantinieks iegūst īpašuma tiesības uz mantu ar brīdi kad pieņēmis mantojumu, taču pieņemšanai ir atpakaļejošs spēks. Līdz mantojuma pieņemšanai īpašnieks transporta līdzeklim nebija mainījies. Bez tam apelācijas sūdzības iesniedzēja norāda, ka mantojumu pieņēma un par automašīnas īpašnieku kļuva trešā persona – /pers. P/, nevis atbildētāja.

Tiesas sēdē atbildētājas pārstāvis prasību neatzina, lūdza to noraidīt, pamatojoties uz apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem.

Tiesas sēdē prasītājas pārstāvis prasību uzturēja, uzskata, ka ceļu satiksmes negadījuma brīdī, 2008.gada 21.jūlijā, atbildētāja nebija veikusi obligāto civiltiesisko apdrošināšanu sakarā ar īpašnieka maiņu. Prasītāja uzskata, ka ar transportlīdzekļa īpašnieka nāvi civiltiesiskās apdrošināšanas līgums izbeidzas pirms termiņa.

Tiesa sēdē trešā persona neieradās, par tiesas sēdi informēta atbilstoši Civilprocesa likuma prasībām.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi pierādījumus, noklausījusies pušu paskaidrojumus, tiesas kolēģija uzskata, ka prasība ir nepamatota un noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešo daļu fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Lietā netiek apstrīdētas prasītājas tiesības atbilstoši Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (turpmāk - OCTA likums redakcijā līdz 20.11.2008.) 41.panta otrās daļas 1.punktam iesniegt regresa prasību, ja tā saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 51.panta pirmās daļas 1.punktu veikusi apdrošināšanas atlīdzības izmaksu to zaudējumu segšanai, kurus nodarījis transportlīdzeklis, kura īpašnieks savu civiltiesisko atbildību nav apdrošinājis.

Tiesas kolēģija konstatē, ka lietā strīds nepastāv par to, ka 2008.gada 21.jūlijā noticis ceļu satiksmes negadījums (turpmāk CSN), kurā iesaistīts transportlīdzeklis /transportlīdzekļa marka/, ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kuru vadīja atbildētāja.

2008.gada 26.septembrī AAS "BTA" izmaksājusi apdrošināšanas atlīdzību 1437,75 LVL apmērā par CSN rezultātā nodarītajiem zaudējumiem /pers. H/ piederošam transportlīdzeklim/transportlīdzekļa marka A/ ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs A/ (lietas 22.lapa).

Nepastāv strīds arī par to, ka transportlīdzekļa /transportlīdzekļa marka/ ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ īpašnieks /pers. J/ 2007.gada 6.septembrī ir veicis īpašnieka obligāto civiltiesisko apdrošināšanu, līguma darbības termiņš 2008.gada 6.septembris.

/pers. J/ ir miris 2008.gada 4.jūnijā.

Pirmās instances tiesa pareizi norādījusi, ka lietā pastāv strīds par to, vai ceļu satiksmes negadījuma brīdī transportlīdzeklim /transportlīdzekļa marka/ ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ bija spēkā civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas līgums, ko bija veicis mirušais /pers. J/ līdz 2008.gada 6.septembrim.

Apelācijas instances tiesas ieskatā, pirmās instances tiesa, konstatējot, ka pēc īpašnieka nāves 2008.gada 1.jūlijā ir veikta minētā transportlīdzekļa pārreģistrācija uz atbildētājas vārda, kā valdītājai līdz mantojuma tiesību apstiprināšanai, izdarījusi kļūdainu secinājumu, ka tādēļ viņa CSN brīdī bija uzskatāma par transportlīdzekļa valdītāju atbilstoši Ceļu satiksmes likuma (redakcijā līdz 31.12.2008.) 10.panta otrai daļai, kura noteica, ka transportlīdzekli reģistrē uz tā īpašnieka (fiziskās vai juridiskās personas) vārda. Ja transportlīdzeklim ir vairāki īpašnieki, to reģistrē uz viena līdzīpašnieka — fiziskās vai juridiskās personas — vārda pēc visu līdzīpašnieku savstarpējas vienošanās.

Kurzemes apgabaltiesa ņem vērā, ka no CSDD 2009.gada 18.marta izziņas (lietas 10.,11.lapa) redzams, ka pēc transportlīdzekļa /transportlīdzekļa marka/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, īpašnieka nāves, 2008.gada 1.jūlijā ir veikta minētā transportlīdzekļa reģistrācija uz atbildētājas vārda, kā valdītājai, līdz mantojuma tiesību apstiprināšanai.

Minētais izriet no CSDD 2009.gada 18.marta izziņas (lietas 10.,11.lapa), kur norādīts, ka iemesls, kādēļ ailē "Īpašnieks – fiziska persona" tiek norādīta atbildētāja, ir norādīts "Piezīmēs", no kurām, nepārprotami, izriet, ka automašīnu aizliegts atsavināt līdz apstiprināšanai mantojuma tiesībās.

No lietas materiāliem konstatējams, ka 2009.gada 20.jūnijā izsniegta mantojuma apliecība, no kuras izriet, ka mantojuma tiesībās uz /pers. J/ atstāto mantojumu apstiprināta /pers. P/.

Atbildētāja pamatoti apelācijas sūdzībā atsaukusies uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas 2016.gada 29.ferbuāra spriedumu lietā SKC-48/2016, norādot, ka mantojuma pieņemšanai ir atpakaļejošs spēks uz mantojuma atklāšanās momentu: pieņemtais mantojums tiek atzīts par mantiniekam piederošu no mantojuma atklāšanās laika.

Apelācijas instances tiesa, nodibinot, ka CSN brīdī, transportlīdzekļa /transportlīdzekļa marka/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ īpašnieks joprojām bija /pers. J/, kurš veicis īpašnieka obligāto civiltiesisko apdrošināšanu ar līguma darbības termiņu - 2008.gada 6.septembris. Pie šādiem apstākļiem apelācijas instances tiesa atzīst, par nepamatotu arī pirmās instances tiesas secinājumu, ka atbildētājas transportlīdzeklim nebija veikta civiltiesiskā apdrošināšana, ka pēc CSN uzrādītais apdrošināšanas līgums Nr./līguma numurs/, negadījuma brīdī nebija spēkā, sakarā ar īpašnieka maiņu 2008.gada 1.jūlijā.

Izvērtējot minēto, Kurzemes apgabaltiesa atzīst par pamatotu apelācijas sūdzības argumentu, ka pirmās instances tiesa kļūdaini norādījusi, ka atbildētāja reģistrējusi transporta līdzekli, kā valdītāja, atbilstoši Ceļu satiksmes likuma (redakcijā līdz 31.12.2008.) 10.panta otrai daļai, jo faktiski lietā ir nodibināts, ka reģistrācija notikusi uz Ceļu satiksmes likuma 10.panta ceturtās daļas pamata, proti, pirms [..] mantojuma apliecības saņemšanas iespējamais mantinieks, [..] var reģistrēt transportlīdzekli uz sava vārda kā transportlīdzekļa valdītājs. Ja iespējamie mantinieki ir vairāki, tie var vienoties, kurš no viņiem būs transportlīdzekļa valdītājs. [..] Līdz tiesas spriedumam vai mantojuma apliecības saņemšanai ir aizliegta šā transportlīdzekļa atsavināšana.

Līdz ar to atbildētājas statuss neatbilda īpašnieka statusam, jo viņas rīcība bija aprobežota ar pārējo potenciālo mantinieku gribu. Proti, līdz mantojuma pieņemšanai, īpašnieks transporta līdzeklim nebija mainījies, līdz ar to, pirmās instances tiesa nepamatoti secinājusi, ka tā k ā mantojuma ieguvēja, kā jaunā automašīnas īpašniece, nebija noslēgusi jaunu polisi, to bija pienākums izdarīt /pers. F/. Šāds secinājums ir pretrunā lietā nodibinātajiem faktiem, jo 2008.gada 1.jūlijā mantojuma apliecība nebija izdota un mantiniecei nebija tiesiska pamata noslēgt OCTA līgumu savā vārdā.

Tanī pat laikā tiesas kolēģija atzīst, ka lietā ir nodibināts fakts, ka laika posmā no 2008.gada 1.jūlija līdz mantojuma apliecības izsniegšanai, /pers. F/ bija strīdus transportlīdzekļa tiesīgā lietotāja.

OCTA likuma 3.pants paredz, ka obligātās apdrošināšanas objekts ir transportlīdzekļa īpašnieka vai tiesīgā lietotāja civiltiesiskā atbildība (turpmāk — īpašnieka civiltiesiskā atbildība) par ceļu satiksmes negadījumā nodarīto zaudējumu trešajai personai (pirmā daļa). Īpašnieka civiltiesisko atbildību par katru ceļu satiksmē lietoto transportlīdzekli apdrošina ikviens transportlīdzekļa īpašnieks, noslēdzot attiecīgu apdrošināšanas līgumu. Ja īpašnieks nodevis lietošanā citai personai transportlīdzekli, par kuru nav noslēgts apdrošināšanas līgums vai transportlīdzekļa lietošanas laikā ir beidzies apdrošināšanas līguma termiņš, apdrošināšanas līgumu īpašnieka vārdā slēdz transportlīdzekļa tiesīgais lietotājs. [..] (otrā daļa).

Apelācijas instances tiesas ieskatā, pirmās instances tiesa pamatoti atsaukusies uz minēto normu, secinot, ka pastāv gadījumi, kad līgums par transportlīdzekļa īpašnieka obligāto civiltiesisko atbildību jānoslēdz tā tiesīgajam lietotājam, taču, nepareizi pirmās instances tiesa uzskatījusi, ka konkrētajā gadījumā šis pienākums iestājās /pers. F/. Citētā OCTA likuma 3.panta norma nepārprotami norāda, ka transportlīdzekļa tiesīgajam lietotājam, pienākums slēgt apdrošināšanas līgumu iestājas gadījumā, ja īpašnieks nodevis lietošanā citai personai transportlīdzekli, par kuru nav noslēgts apdrošināšanas līgums vai transportlīdzekļa lietošanas laikā ir beidzies apdrošināšanas līguma termiņš.

Turklāt, minētā norma paredz, ka arī gadījumā, kad līgumu slēdz tiesīgais lietotājs, tas slēdzams transportlīdzekļa īpašnieka vārdā.

Ņemot vērā, ka lietā ir nodibināts, ka uz CSN brīdi nav notikusi transportlīdzekļa īpašnieku maiņa, noskaidrojams ir jautājums vai transportlīdzekļa īpašnieka obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgums izbeidzas pirms termiņa sakarā ar transportlīdzekļa īpašnieka nāvi (kā to uzskata prasītāja) lai uzskatītu, ka /pers. F/ bija pienākums veikt transportlīdzekļa īpašnieka obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu.

OCTA likuma 10.panta pirmajā daļā dots gadījumu uzskaitījums, kad apdrošināšanas līgums izbeidzas pirms termiņa, pamatojoties uz īpašnieka iesniegumu [..]:

1) transportlīdzeklis ir atsavināts;

2) transportlīdzeklis izgājis no īpašnieka, glabātāja vai lietotāja valdījuma nevis viņu vainas, bet citas personas prettiesisku darbību dēļ un par to ir paziņots attiecīgajām tiesībaizsardzības iestādēm normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;

3) apdrošināšanas līgumā norādītajās ziņās ir kļūda;

4) tiek likvidēta juridiskā persona vai mainīts tās nosaukums.

Ja transportlīdzeklis netiks izmantots ceļu satiksmē, transportlīdzekļa īpašnieks iesniedz apdrošinātājam rakstveida pieteikumu par apdrošināšanas līguma izbeigšanu pirms termiņa (otrā daļa).

Bez tam, minētās normas piektajā daļā paredzētas transportlīdzekļa īpašnieka tiesības, izbeidzot apdrošināšanas līgumu pirms termiņa, uz attiecīgu iemaksātās apdrošināšanas prēmijas daļu.

Kurzemes apgabaltiesa ņem vērā, ka citētajā normā nav paredzēts, ka īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgums izbeidzas pirms termiņa sakarā ar īpašnieka – fiziskas personas nāvi.

Nepamatoti pirmās instances tiesa atsaukusies uz OCTA likuma 10.panta sesto daļu, citējot to fragmentāri, tādējādi mainot tās saturu un nonākot pie nepamatota secinājuma, ka apdrošināšanas līgums izbeidzas, ja notikusi pārreģistrācija (skat. sprieduma 3.lapa).

Tiesas kolēģija ņem vērā, ka minētā norma precīzi norāda gadījumus, kas šīs normas izpratnē atzīstami par pārreģistrāciju. Normā nav paredzēts gadījums, kad mirst fiziska persona – transportlīdzekļa īpašnieks.

Pie šādiem apstākļiem secināms, ka /pers. J/ 2007.gada 6.septembrī veiktā īpašnieka obligātā civiltiesiskā apdrošināšana ar līguma darbības termiņu 2008.gada 6.septembris, pēc 2008.gada 1.jūlija , kā arī CSN brīdī, bija spēkā.

Šāds secinājums atbilst arī lietā nodibinātajiem faktiem, proti, 2008.gada 26.septembrī AAS "BTA" izmaksājusi apdrošināšanas atlīdzību cietušajam transportlīdzeklim, AAS "BTA" ar /pers. F/ noslēgusi jaunu OCTA līgumu pēc iepriekšējā - /pers. J/ 2007.gada 6.septembrī noslēgtā, līguma darbības termiņa beigām – sākot ar 2008.gada 7.septembri (lietas 77.lapa), /pers. F/ nav saņēmusi no apdrošinātāja atteikumu segt CSN rezultātā nodarītos zaudējumus, pamatojoties uz polisi /līguma numurs/.

Tāpat lietā būtiski ir uzsvērt, ka ne atbildētājai, ne mantiniekiem nav izmaksāta attiecīga iemaksātās apdrošināšanas prēmijas daļa, situācijā, ja apdrošinātājs uzskatīja, ka 2008.gada 1.jūlijā /pers. J/ 2007.gada 6.septembrī veiktā īpašnieka obligātās civiltiesiskās apdrošināšanas līguma darbība beigusies pirms termiņa.

Pirmās instances tiesas spriedums nesatur arī uz normatīviem aktiem pamatotu argumentāciju – kā vārdā atbildētājai bija pienākums slēgt īpašnieka obligātās civiltiesiskās apdrošināšanas līgumu – savā, mirušā /pers. J/ vai mantinieces /pers. P/, vārdā.

Lietas izskatīšanas gaitā ir nodibināts, ka transportlīdzekļa īpašnieks bija noslēdzis līgumu par transportlīdzekļa īpašnieka obligātās civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu, kuras termiņš bija līdz 2008.gada 6.septmbrim un kura CSN brīdī bija joprojām spēkā esoša.

Apelācijas instances tiesas ieskatā, prasītāja, pieņemot lēmumu apmaksāt AAS "BTA" rēķinu 2008.gada 9.oktobrī, nav izvērtējusi šī rēķina pamatotību (lietas 26.lapa). Turklāt, par tiesisku pamatu šāda lēmuma pieņemšanai nevar kalpot uz lietas 12.lapā esošās informatīvās izdrukas par Līgumu Nr./līguma numurs/izdarītā atzīme, kura nesatur ziņas par amatpersonu, kas veikusi atzīmi, ne arī datumu, kurā tā izdarīta, par to, ka "Polise nav spēkā. Īpašnieku maiņa 01.07.2008.", jo minētā atzīme nesatur 1996.gada 23.aprīļa Ministru kabineta Noteikumos Nr.154, ne 2010.gada 28.septembra Ministru kabineta Noteikumos Nr.916 norādītos rekvizītus, kas nodrošina dokumenta juridisko spēku. Tiesas sēdē arī prasītājas pārstāvis nevarēja sniegt informāciju par minētās atzīmes tapšanas apstākļiem.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 41.pantam pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Atbildētāja iesniedzot apelācijas sūdzību samaksājusi valsts nodevu 312,11 EUR apmērā. Ar pirmās instances spriedumu no atbildētājas valsts labā piedzīti nenomaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,15 EUR, kurus atbildētāja samaksājusi (lietas 106.lapa). Tā kā prasība tiek noraidīta, minētā summa piedzenama no prasītājas atbildētājas labā.

Līdz ar to no prasītājas par labu atbildētājai piedzenami tiesas izdevumi – samaksātā valsts nodeva par apelācijas sūdzību 312,11 EUR apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,15 EUR, kopā tiesas izdevumi 318,26 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1. punktu no prasītājas atbildētājas labā piedzenami izdevumi advokāta palīdzības samaksai.

Attiecībā par izdevumiem advokāta palīdzības samaksai atbildētājas pārstāve iesniegusi kvīšu kopijas no kurām redzams, ka /pers. F/ apmaksājusi zvērinātai advokātei Ilonai Sipjagovai par pārstāvību civillietā 150 EUR (lietas 99.,100. lapa).

Izvērtējot lietas sarežģītību, apjomīgumu, notikušās tiesas kolēģija vērtē, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas a) apakšpunktam un piektajai daļai, izdevumi advokāta palīdzības samaksai no prasītājas par labu atbildētājai piedzenami to faktiskajā 150 EUR apmērā.

Valsts labā no prasītājas piedzenami iepriekš nesamaksātie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādi apelācijas instances tiesā, kas kopā sastāda 12,06 EUR

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 430., 432., 434.pantiem, tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

Noraidīt biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" prasību pret /pers. F/ par zaudējumu piedziņu.

Piedzīt no biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs", reģistrācijas Nr.40008084453, par labu /pers. F/, personas kods /personas kods/, samaksātos tiesas izdevumus 318,26 EUR (trīs simti astoņpadsmit *euro* un 26 cents) un izdevumus advokāta palīdzības samaksai 150 EUR (simtu piecdesmit *euro*) apmērā.

Piedzīt no biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs", reģistrācijas Nr.40008084453, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 12,06 EUR (divpadsmit *euro* un 06 centi).

Noteikt biedrībai "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, daļā par naudas līdzekļu piedziņu 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu.

Pilns spriedums sastādīts 2016.gada 20.decembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Z.Zaiceva

Tiesnese L.Vēbere

Tiesnese J.Mauliņa